
Giebułtów, st. 8, gm. Książ Wielki, woj. małopolskie, AZP 95-59

Informator Archeologiczny : badania 33, 59-60

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wszystkie wyodrębnione obiekty datowane są na IV-V okres epoki brązu i są identyfikowane z kultem wśród ludności kultury łużyckiej.

Badania będą kontynuowane.

DĄBROWA, st. 1, gm. Przystajń, woj. śląskie, AZP 86-44/33

- cmentarzisko kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)

Wykopaliskowe badania ratownicze, przeprowadzone w terminie od 12 do 23 lipca przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórkowską (autorka sprawozdania, Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie). Finansowane przez WKZ. Pierwszy po wznowieniu sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Badania prowadzono na terenie częściowo zniszczonym dziką wybiórką piasku, na zachód od części stanowiska badanej w latach 1953 i 1963. Wykopami objęto pas terenu o szerokości 5 m, na osi zachód-wschód, równoległej do drogi przechodzącej przez wieś, pomiędzy sosnowym lasem a zabudową wsi. Odślonięto 2 ary powierzchni, z czego 0,15 przypadało na teren zniszczony (wyrobiska). Na częściowo zniwelowanej powierzchni stanowiska, na obszarze 1,85 ara odkryto 26 obiektów grobowych, z czego 25 szkieletowych i 1 ciało palny, datowanych na IV-V okres epoki brązu.

Materiały z badań znajdują się w Muzeum Częstochowskim.

Badania będą kontynuowane.

Dziecinów, st. 22, gm. Sobienie-Jeziory, woj. mazowieckie, AZP 62-69/68 – patrz: wczesna epoka żelaza

Gąsawa, st. 6, gm. *loco*, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 45-35/68 – patrz: neolit

GIEBUŁTÓW, st. 8, gm. Książ Wielki, woj. małopolskie, AZP 95-59

- osada zapewne kultury lubelsko-wołyńskiej cyklu lendzielsko-polgarskiego z okresu neolitu
- cmentarzisko szkieletowe kultury łużyckiej
- osada z późnej epoki brązu lub wczesnej epoki żelaza
- osada średniowieczna

Ratownicze badania sondażowe, przeprowadzone na jesieni przez dr. Krzysztofa Tunię (autor sprawozdania, Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Finansowane przez WKZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Celem prac było zbadanie partii stanowiska w miejscu najbardziej narażonym na destrukcję – określenie jego chronologii oraz eksploracja niszczonej przez orkę obiektów, wśród których znajdują się szkieletowe groby w obstawach kamiennych.

W tym sezonie zdjęto zabezpieczenia, wykop poszerzono do powierzchni 2 arów oraz wyeksplorowano wszystkie znajdujące się w jego obrębie obiekty.

W rezultacie prac wykopaliskowych natrafiono na bogaty i zróżnicowany zestaw obiektów. Najstarszą fazę zarejestrowaną w obrębie wykopu stanowią dwie jamy z obfitymi materiałami ceramicznymi należącymi – według wstępnej, polowej analizy – do kultury (grupy) lubelsko-wołyńskiej cyklu lendzielsko-polgarskiego. Odkrycie to dokumentuje bardzo rzadkie na zachodniomałopolskiej wyżynie lessowej materiały tego zespołu. Ważnym odkryciem, nie często spotykanym w obrębie tego regionu, jest zespół grobów szkieletowych kultury łużyckiej. Szczególną wśród nich uwagę zwracają obiekty nr 5 i 10, będące zbiorowymi pochówkami wyposażonymi w ceramikę, wyroby metalowe i ozdoby kościane, obwarowane murami kamiennymi. Ciekawą formą jest pochówek nr 13, zawierający szkielet dziecka przykryty nasypem kamiennym. W grobie nr 4 odkryto silnie zniszczone przez

orkę pozostałości szkieletu. Z zespołem grobów kultury łużyckiej związane są najprawdopodobniej 3 kenotafy. Jeden z nich, obiekt nr 12, to nasyp kamienny analogiczny do formy grobu nr 13, nie zawierający jednakowoż szkieletu. Dwa dalsze obiekty – 6 i 9 – posiadają formę dwóch równoległych do siebie rzędów kamieni wapiennych ograniczających jamę nie zawierającą żadnych materiałów. Pojedynczym znaleziskiem w obrębie badanej partii stanowiska jest – wielofunkcyjny zapewne – piec w formie jamy o kolistym zarysie poziomym i trapezowatym profilu, wyłożonej na dnie warstwą kamieni oraz szamotem z rozbitych naczyń, wylepionych od góry warstwą silnie przepalanej gliny. Materiał ceramiczny z dna pieca pozwala określić jego chronologię na późną epokę brązu lub okres halsztacki. Ostatnią fazę okupacji terenu stanowiska wyznacza zespół 3 jam datowanych na okres średniowiecza. W obrębie wykopu natrafiono również na kilka obiektów i kilkanaście jam postłupowych o nieokreślonej chronologii.

Stanowisko znajdujące się w obrębie stoku opadającego w stronę prawobrzeża Nidzicy poddane jest postępującej erozji. Szczególnie zagrożony jest lokalny załom dolnej partii stoku, gdzie założono wykop badawczy. Rangę stanowiska, w odniesieniu do wszystkich wyróżnionych w jego obrębie faz, określić można jako znaczną.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Igołomii. Badania będą kontynuowane.

GRABEK, st. 9, gm. Szczerców, woj. łódzkie, AZP 77-48/41

- ślad osadnictwa neolitycznego
- osada kultury łużyckiej
- osada kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)
- osada z okresu wczesnego średniowiecza
- pozostałości osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 15 lipca do 15 września przez Ryszarda Pietrzaka (autor sprawozdania, Centrum Badań Archeologicznych Fundacji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez Kopalnię Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,99 ha.

Prace wykopaliskowe podjęto ze względu na zagrożenie stanowiska rozbudową kopalni węgla brunatnego. Zarejestrowano łącznie 705 ziemnych obiektów kulturowych o zróżnicowanym charakterze (np. piece wapienniki, pozostałości naziemnej budowli słupowej, paleniska, jamy postłupowe, jamy gospodarcze, studnię). Ponadto na około 70% powierzchni zarejestrowano warstwę kulturową, której genezy należy się doszukiwać w osadnictwie ludności kultury łużyckiej. Najbardziej reprezentowane są pozostałości osady ludności kultury łużyckiej oraz osady kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich).

Pozyskane źródła archeologiczne związane z tymi dwoma jednostkami kulturowymi wniosą zapewne nowe informacje do stanu badań nad pradziejami na obszarze Kotliny Szczercowskiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Fundacji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Badania nie będą kontynuowane.

GRODZISKO DOLNE, st. 22, gm. *loco*, woj. podkarpackie, AZP 101-81/6

- obozowisko schyłkowopaleolityczne
- obozowisko mezolityczne
- cmentarzysko kultury trzcinieckiej
- osada grupy tarnobrzesckiej kultury łużyckiej